

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

Director: **DIMITRIE ALEXANDRESCO**

Decanul Facultății de Drept din Iași, fost Procuror-general la Înalta Curte de Casație

Redactor-proprietar: **I. S. CODREANU**Licențiat în Drept și științe de Stat
Avocat

ABONAMENTUL

Pe an, în România, cu Tabla. . . 45 lei

6 luni 20

3 luni 10

Străinătate: 50 lei pe an, 25 pe 6 luni

**Apare de două ori pe săptămână
sub redacțiunea unui comitet**

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

**Redacția & Administrația
București, CALEA RAHOVEI**

Lângă Palatul Justiției

TELEFON N 16/98 —

D-na Cesărescu, soția mult regretatului nostru Prim-redactor Ion N. Cesărescu, mulțumește călduros împreună cu Comitetul de redacție al «Curierului Judiciar» tuturor aceloră cari au luat parte la înmormântarea regretatului defunct cum și aceloră cari au trimis scrisori și telegrame de condoleanțe.

S U M A R

— Din formalitățile protestului, de d-l avocat P. Vasilescu;
— Dacă cambia ce nu este scrisă dela început pe timbru legal, pierde calitatea și efectele speciale ale cambiei? de d-l judecător I. Grigoriu.

JURISPRUDENȚĂ:

— Casație s. I: Ministerul de finanțe cu G. Mahureanu și Ministerul de Interne (Nu există drept de opoziție nici la Curtea de casație în materie de acțiuni în daune înscrise din acte administrative);

— Casație s. II: Oștea locuitorilor C. Lung, mahalaua Malu cu Oștea moșnenilor Câmpulungeni (Comisiunile înstituite după art. 29 din noul cod silvic nu pot judeca și rezolva pretențiunile ridicate de particulari, alții de cât moșnenii, cu privire la drepturile lor personale și exclusive asupra averii cetelor de moșnenii);

— Casație s. II: N. J. Cumpănău cu Banca Agricolă (Proprietarul nu poate avea privilegiu asupra recoltei arendașului în lipsă de un câstig exigibil. — Când recolta se transformă în sămânță și se pune în pământ, încetează privilegiul proprietarului. — Este valabil răspunsul ce o parte face la întrebarea prezidentului, răspuns care se consemnează în procesul verbal de audiență. — Banca Agricolă are dreptul a cumpăra și procura semințe agricultorilor);

— Trib. Prahova s. I: Maior I. Dumitrescu și Maior Dancov cu P. Demetriade (Despre condițiunile esențiale ce trebuie să cuprindă protestul);

— Trib. Ilfov s. III: G. Dumitru cu Sc. Corbeanu (Din momentul ce nu este contestat că în ziua intervenirii legii asupra răscumpărării embarcaciunilor Casei Ghika din 1896, o persoană se găsea ca embarcat pe moșia Colentina și nu răscumpăraseră încă terenul ce definea, el era în termen a face răscumpărarea așa cum prevede legea din 1896, și deci acea persoană nu putea fi expulzată din terenul ce definea în acea calitate).

Rezumatele Jurisprudenței Curții noastre de Casație

Casație s. I: No. 1: Prescripțiune de zece ani. — Succesiune. — Just titlu, care unit cu bună credință, poate conduce la prescripțiune. — Erede. — Condițiuni cerute pentru a-l putea conduce la prescripțiunea de zece ani. — Prova cu martori, pentru dovădirea prescripției de zece ani. — Respingeră ei. — Exces de putere; **No. 2:** Obligațiune de a nu face. — Transformarea ei în daune în caz de neexecutare. — Custode. — Cazurile când el poate fi numit. — Proces de daune. — Dacă e admisă nuierea unui custode. — Ordonanță prezidențială. — Dreptul tribunalelor de a examina pe calea prescripției de art. 66 bis pr. civ., convenția părților și natura drepturilor lor. — Art. 1075 c. civ.;

Casație s. II: No. 1: Divort. — Incredințarea copiilor chiar sotului vinovat, după cererea familiei, dacă e spre binele lor. — Chestie de fapt. — Dacă prin familie se poate înțelege și părinții copilului. —

Art. 282 c. civil; **No. 2:** Drept electoral. — Naționalitate. — Convenția de la Paris. — Strein de rit creștin stabilit în țară. — Intențiunea lui de a rămâne supus strein. — Nedobândirea calității de român;

Casație s. III: No. 1: Contencios administrativ. — Cere e de autorizare de clădire. — Termenul de două luni în care primarul o poate rezolva. — Recurs făcut înainte de expirarea celor două luni. — Respingeră lui ca prematur. — Art. 54 legea organiz. com. urbane și art. 39 l. Curții de casație din 1912; **No. 2:** Legea marcatului obiectelor din metale prețioase. — Contravențiune. — Constatare. — Proces-verbal aprobat de Ministerul de finanțe. — Combaterea lui prin orice probe. — Neaplicarea condițiilor cerute de legea ămilor pentru dresarea proceselor-verbale. — Art. 22 și 25 al. 2 din legea marcatului și art. 193 l. vămilor.

Din formalitățile protestului

Rar se vede în domeniul dreptului creațiuni juridice, care în evoluția lor să fi mers paralel cu nevoile vremii. Cele mai multe sunt adevărate anacronisme. Această anomalie se explică prin faptul, că legiuitorul dispunând pentru viitor, nu poate să prevadă toate manifestările vieții sociale, ce se produc în cursul timpului. Afară de aceasta, multe nevoi nu cer imperios formularea lor imediată în reguli juridice. Dacă aceasta se întâmplă în general, cambia face excepție. Jucând la început modestul rol de instrument de schimb, întinderea industriei, înmulțirea legăturilor comerciale, complexitatea vieții economice i-a mărit sfera atribuțiilor adăugându-i rolul de instrument de circulație și credit. Adaptarea cambiei la mediul din ce în ce mai complex al nevoilor este rezultatul doctrinei. S'au formulat teorii subtile, s'au facut critici cu acest prilej, s'au format curente, școli, din aceas'a atmosferă științifică s'au creat îndrumările noi ale cambiei. Ca să ajungă așa de răspândită, atât de indispensabilă în comerț, i s'a dat o mulțime de garanții. S'a garantat atât de mult valoarea cambi i, în cât unii

autori au făcut din ea o hârtie monedă a comerțanților. Concomitent cu aceste garanții s'au creat însă niște forme de esență cambiei. Rațiunea formei punându-se în legătură cu garantarea fondului, călcarea formei atrage după sine pierderea garanțiilor. Condițiunile formei au făcut din cambie o creațiune juridică formalistă, oarecum sacramentală. Una din formalitățile cambiei pentru păstrarea unor însemnate garanții—se cere și la facerea protestului. Vom studia această formalitate cu prilejul speței următoare:

D-l Colonel Cocărescu semnează o poliță la 15 Mai 1911 cu scadența la 15 Noembrie acelaș an în ordinul d-lor Maiori I. Dumitrescu și P. Dancov. Beneficiarii acestei poliți o transmit prin gir d-lui Haralambie Rucărescu, iar d-șsa, d-lui P. Demetriade. La 10 Noembrie 1911 d-l P. Demetriade protestează polița pentru neplată, iar pe temeiul protestului chiamă în judecată pe emitentul poliței și pe giranți. Judecata admite acțiunea obligându-i la plata sumei solidar. Contra acestei cărți de judecată giranții, d-nii Maiori I. Dumitrescu și P. Dancov fac apel înaintea tribunalului Prahova, care prin sentința cu No. 44 din 9 Octombrie 1912¹⁾ le admite apelul. Motivele sentinței sunt acestea: din procesul verbal de protest se constată, că portărelul ducându-se la domiciliul giranților apelanți a declarat polița protestată, fără să arate, că mai întâi a făcut cercetări să găsească pe emitentul poliței, d-l Colonel Cocărescu, debitorul principal, spre a-i face somația de plată, sau imposibilitatea de a-l găsi pentru a-i face această somație. Această formă — afirmă tribunalul — este o condiție esențială a actului de protest, iar călcarea ei atrage nulitatea protestului. Cum dar protestul nu mai poate fi înlocuit cu alt act, polița își pierde calitatea ei, deci și acțiunea cambială. Pentru a motiva sentința, tribunalul se întemeiază pe dispozițiunile art. 327 al. 3, 328 și 331 c. comercial. Această sentință este bine motivată. Împărtășind dar în totul părerile tribunalului vom discuta chestia de drept, care se pune în această speță.

Soluția problemei pune 2 puncte în discuție: natura juridică a cambiei și a girului. În privința primului punct s-au creat 2 teorii principale, una susținută de școala germană și alta de

școala franco-belgiană. Școala germană a asemănat cambia cu hârtia monetă. Emitentul, pe simplul fapt al semnăturii cambiei se obligă a plăti acest înscris, în mână oricui s'ar găsi el la scadență. Cambia nu încorporează nici o cauză juridică anterioară emisiunii, nu este instrument probator de drepturi și obligațiuni vechi, este un titlu independent, care încorporează o obligație de plată în însăși hârtia semnată. Cambia fiind o obligație unilaterală, singura îndatorire a instanțelor judiciare, când sunt chemate a da o hotărîre pe temeiul ei, este a ține seamă de recunoașterea semnăturii emitentului. Școala germană a fixat ca ideal în materie cambiară hârtia monedă pentru înlesnirea învoelilor, întinderea comerțului și a industriei, perfecțiunea cambiei ca instrument de credit. S'a scris mult în această privință, tot ce s'a cugetat s'a sintetizat într-o singură idee: «teoria obligațiunii abstracte».

Dacă aceasta este trăsătura esențială a școalei germane, școala franco-belgiană este opusă. Această școală face din cambie un contract între emitent și beneficiar. Obiectul acestui contract este recunoașterea unei obligațiuni anterioare de plată. Cambia nu operează o novațiune, nu este un generator de drepturi noi, dar consfințește o plată veche îngrădită de multe garanții, este deci un generator de garanții. În ce privește natura juridică în biletul la ordin, cambia prezintă caracterul unui contract de emisiune, iar în trată caracterul unui contract de delegațiune. Teoria contractuală a cambiei a fost primită și de unii autori italieni de seamă. Dar ori-care ar fi interpretările ce se dau cambiei un lucru rămâne cert, că ea încorporează un act de creanță.

Dând toate lămuririle trebuitoare primului punct, trecem la al doilea punct, care este și mai important, am putea zice, că este chiar ideea principală în speță. Care este dar natura juridică a girului? Am văzut în privința cambiei, că ea este un act prin care emitentul se obligă la o plată către toți beneficiarii care vor interveni până la scadență. Girul este al doilea act, care transmite această creanță garantând plata la scadență. Prin acest act din urmă girantul transmite obligația trăgătorului garantând plata exactă a acestuia la termenul stipulat. Ceia ce se întâmplă cu primul gir se întâmplă și cu cele următoare, căci fie-care

¹⁾ A se vedea publicată tot în acest număr la pag. 392.

gir încorporează în sine un contract deosebit, cu toate drepturile ce derivă din cambie, iar celdin urmă giratar este investit cu atâtea contracte câți giranți anteriori sunt. Când prin urmăremare trăgătorul nu voește să plătească la scadență, giratarul poate prin mijlocul protestului ce cereă plata de la ori care din giranți dovedind prin acest act că obligația transmisă nu întrunește condițiunile de plată garantate.

Aceasta fiind natura juridică a girului, de aci decurg următoarele condițiuni, care trebuie strict observate, de oare-ce sunt de esența sa, anume, că valorificarea girului se face prin protest, că somația de plată trebuie adresată mai întâi emitentului și apoi girantului — emitentul fiind debitorul principal, iar girantul nefiind de cât un garant, că înainte de a face somația de plată girantului, agentul însărcinat cu protestul trebuie să facă cercetări pentru a găsi pe emitent, sau să arate imposibilitatea de a-l găsi spre a-i face covenita somație, fie că nu se mai găsește la locul indicat în cambie, fie că s'a indicat un loc greșit sau fals. Aceste condițiuni sunt lămurit prevăzute în art. 327 al. 3 partea din urmă, art. 328 al. 3 c. com., iar sancțiunea lor reese în chip vădit din art. 331 acelaș cod., articole, pe care tribunalul Prahova le-a aplicat just în sentința de care am vorbit.

Dispozițiunile menționatele texte de lege din codul nostru comercial, de alt-fel dastul de limpezi, de hotărătoare, se pot lămuri studiind și doctrina străină. Așa de pildă, doctrina franceză și italiană, prin cei mai de seamă reprezentanți ai săi, a stabilit, că pentru a păstra acțiunea cambială, protestul este de neapărată nevoie, neputând fi înlocuit prin niciun alt act¹⁾, că în împrejurarea când s'ar ivi vre'o greutate în privința domiciliului emitentului, sau al celorlalte persoane indicate în cambie, potărelul trebuie să menționeze cercetările făcute pentru a le găsi²⁾, iar prin domiciliu trebuie a se înțelege, nu casa de locuit, ci sediul afacerii, fondul de comerț, căci acolo se află registrele, care de multe ori trebuiesc cercetate, acolo se află casa de bani. Maniu susținea cu drept cuvânt,

că aceste dispozițiuni sunt de ordin esențial și neîndeplinirea lor face ca protestul să fie nul, atrăgând deci pierderea acțiunei cambiale³⁾. Vivante afirmă, că neregularitatea protestului trebuie să fie ridicată de judecători⁴⁾.

Un alt mijloc foarte bun de a controla justetea unei interpretări juridice este și faptul de a vedea, cum au aplicat altă dată instanțele judiciare textul de lege? În jurisprudența română din câte cunoaștem până acum — se găsece două aplicațiuni de speță. Prima, s'a făcut de Inalta Curte de Casație s. III-a în decizia No. 119 din 22 Martie⁵⁾ 1910. Cu acest prilej Inalta Curte a stabilit următoarea chestie de principiu: «Protestul zice Casația fiind echivalentul unei somațiuni de plată urmează, că el trebuie făcut în persoana debitorului, iar nu în persoana creditorilor giranți».

A doua aplicațiune în speță a venit tot înainte Inaltei Curți de Casație s. III-a. Prin decizia No. 302 din 27 Sept. 1910 Casația a stabilit, că cercetările prevăzute de art. 327 al 3 codul com., pe care trebuie să le facă potărelul, sunt condițiuni esențiale ale protestului, că lipsa lor atrage nulitatea sa, deci și pierderea acțiunii cambiale.⁶⁾ Această decizie este însoțită de o excelentă adnotație a prea distinsului nostru confrate, d-l Gr. L. Trancu-Iași, care cuprinde o serie de observațiuni importante.

Acesta fiind mersul doctrinei și al jurisprudenței în speță, la o nouă revizuire a codului nostru de comerț bine ar fi ca legiuitorul să împlinească această lacună printr'o dispoziție expresă de nulitate.

P. VASILESCU,
Avocat, profesor

Ploști 31 Martie 1913

Dacă cambia ce nu este scrisă de la început pe timbrul legal pierde calitatea și efectele speciale ale cambii?

Judecătoria școlului Cușmiru, Jud. Mehedinți, prin cartea de judecată No. 10/913 ce s'a publicat în *Curierul Judiciar* No. 26 din 31 Martie

³⁾ Gr Maniu Codul com. Vol II, p 88, 89

⁴⁾ Vivante, Diritto com Vol III, No 13 3.

⁵⁾ Buletinul Curței de Casație partea I a p. 541 și urm 1911.

⁶⁾ *Curierul Judiciar* No. 19 din 10 Martie 1911 p 148 și urm

¹⁾ Vidari Diritto com. Vol. VII No 7-77; Lyon Caen & Renault Traité de droit com Vol. IV No 359; Thaller No 154.

²⁾ Vidari, Ibidem, No 7/35, Lyon Caen ibidem No 351, 353

a. c. decide că netimbrarea unei cambii, constituie lipsa unei condiții esențiale pentru validitatea ei și deci perderea calității și efectelor speciale cambiei.

Țiu de la început să arăt că nu am intențiunea să polemizez cu onoratul meu coleg care a pronunțat zisa carte; am dorit a discuta chestiunea în mod cu totul obiectiv, într-o revistă de drept, mijlocul cel mai potrivit pentru cei ce se ocupă cu știința dreptului, pentru elucidarea atâtor chestiuni cari necesită mult studiu și răbdare.

Soluțiunea dată de onoratul meu coleg, nu mi se pare juridică pentru următoarele considerații:

1) Art. 275 și 273 c. com. prevăd în mod clar și precis condițiunile esențiale pentru validitatea unei cambii. Între aceste condițiuni nu se vede și netimbrarea, ca o cauză de nulitate a cambiei.

A face din lipsa de timbrare a cambiei, o cauză de perdere a efectului acesteia, este a crea o decădere, o nulitate, pe care legea nicăieri nu a prevăzut-o; ori se știe că decăderile de drepturi sunt de strictă interpretare și din nimic nu reiese că legiuitorul a înțeles ca din faptul că o cambie este nesuficient timbrată și prin urmare care ar fi supusă la completarea timbrului, să atragă după sine perderea calității și efectelor ce-i dă legea.

2) Mai e un argument tot de text, tras din chiar art. 52 l. timb. care în primul său alineat zice: „Acestă lipsă nu atrage nulitatea actelor cari n'au fost investite cu timbru, ci supune pe părți la penalitatea prevăzută de această lege.”

Prin urmare, când acest art. nu declară nule actele netimbrate, ci le supune numai la timbrare și la plata amenzii din partea celor ce au luat parte la confecționarea actului și nu face nici o distincțiune cu privire la cambii, ele intră în cuvantul generic de *acte*, și deci nu se poate crea o excepție acolo, unde legea nu a creat-o.

Există în legea fiscală franceză (l. 5 Iunie 1850, art. 5) dispozițiuni cari atrag în privința cambiiilor netimbrate pe lângă o amendă, și decăderea din oare cari drepturi, modificând raporturile dintre părți și anume contra purtătorului unui efect. «Ce porteur négligent: le porteur d'un billet à ordre

non timbré, ne peut agir que contre le souscripteur; le porteur d'une lettre de change non timbrée, perd tout recours contre les endosseurs et même s'il y a acceptation, contre le tireur, pourvu que celui-ci justifie avoir fait provision. (Ch. Lyon Caen et L. Renault, pag. 551).

Ori, cum în legea noastră nici codul de comerț nici legea timbrului nu prevede asemenea decăderi, căci am văzut că legea timbrului supune actele netimbrate numai la completarea timbrului și a plății unei amenzi, nu se poate crea o asemenea decădere în lipsa unui text.

A susține numai, că temporizarea ce se cauzează soluțiunii ce are a se da unui proces, pe baza unei cambii, prin faptul că se trimete la timbrare, face ca polița să piardă efectele ei, mi se pare că nu este un motiv care să aibă la bază un fundament juridic.

I. GRIGORIU

1 Aprilie 1913

Jude, al ocol. Spineni

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I

Audiența dela 22 Ianuarie 1913

Președenția d-lui C. R. MANOLESCU, președinte

Ministerul de finanțe cu Gh. Măluțeanu și Ministerul de interne

Opoziție — Acțiuni în daune isvorite din acte administrative de autoritate. — Dacă există drept de opozițiune în asemenea materie, la Curtea de casație (Articolul 74 din legea Curței de casație din 1910)

Din dispozițiunile art. 74 din legea Curței de casație pusă în aplicare la 1 Aprilie 1910, s'a creat în ce privește exercițiul acțiunilor în daune isvorite din actele administrative de autoritate o procedură specială și urgentă, derogând dela dreptul comun.

Astfel, legiuitorul neadmițând părți judecată în lipsă dreptul de opozițiune la instanțele de fond, aceeași rațiune de celeritate care trebuie să domine în această materie există și pentru Curtea de casație și deci o opozițiune în asemenea materie la Curtea de casație, este inadmisibilă).*

Deciziunea No. 58/913.—Respinsă ca inadmisibilă opoziția făcută de Ministerul de finanțe contra deciziei Înaltei Curți No. 910/912, data în proces cu Gh. Măluțeanu și Ministerul de interne.

*) Acest rezumat a fost publicat în *Curierul Judiciar* No. 22, 913, pag. 262.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier I. N. Stambulescu,
Pe d-l avocat C. Xeni în cererea de a se declara opoziția ca inadmisibilă; și
Pe d-nii avocați E. Ottulescu și Eugen Popescu în combateri.

Deliberând,

Asupra inadmisibilității opoziției de față;
Având în vedere că prin decizia atacată cu opoziție s'a respins ca nesușinut recursul făcut de Ministerul de Finanțe contra sentinței tribunalului Ilfov s. l. No. 686/912 prin care s'a respins ca tardivă cererea făcută de Minister de a se revizui sentința aceluiaș trib. No. 323/912 iar prin această hotărâre s'a admis acțiunea introdusă de intimatul Gheorghe Mălureanu în baza art. 74 din legea C. de Cas. din 1 Aprilie 1910 și a fost condamnat Ministerul la 7000 lei daune pentru faptul că fără motiv și în disprețul garanțiilor legale a ridicat intimatului brevetul de cărciumar, i-a sigilat băuturile și i-a închis prăvălia ce luase cu arendă prin licitație publică în conformitate cu legea pentru monopolul vânzării băuturilor spirituoase în comunele rurale;

Considerând că legiuitorul prin art. 74 l. C. de Cas. pusă în aplicare la 1 Aprilie 1910 a creat în ce privește exercițiul acțiunilor în daune isvorâte din actele administrative de autoritate o procedură specială și urgentă derogând de la dreptul comun;

Că prin acest articol se arată numai două căi de atac: calea apelului pentru reformarea hotărârilor primei instanțe și aceea a recursului în casățiune contra deciziunilor date asupra apelului; iar termenul de apel și recurs a fost redus la cinci-spre-zece zile de la data pronunțării hotărârei atacate iar nu de la notificare și fără să se stabilească vreo distincțiune între hotărârile date în lipsă și cele pronunțate în mod contradictoriu;

Că, din aceste dispozițiuni rezultă că legiuitorul n'a admis părți judecate în lipsă dreptul de opoziție de oare-ce, amânând ipotetic acest drept ar trebui să admitem și o notificare a hotărârei dată în lipsă de la care să înceapă termenul de opoziție, conform dreptului comun, ceea ce ar fi în contra sistemului legii care n'a admis nici o notificare a hotărârilor date în această materie; apoi ar trebuia să admitem că termenul de apel — ce curge totdeauna de la pronunțare — să expire mai înainte de a expira cel de opoziție sau mai înainte de a se judeca opoziția, consecință absolut inadmisibilă; Că o asemenea consecință nu s'ar putea înălțura de cât făcând ca termenul de apel să curgă numai contra hotărârii contradictorii data asupra opoziției nu și în contra celei dată în lipsă și d-ici ar fi a introduce în textul legii o distincțiune între hotărârile date în lipsă și cele pronunțate contradictoriu pe care legea nu o face;

Considerând că dacă legiuitorul preocupat de ideea de a nu prelungi o procedură care este sumară și urgentă n'a admis părți judecate în lipsă dreptul de opoziție înaintea instanțelor de fond, apoi același rațiune de celeritate, care trebuie să domine în această materie, există și pentru Curtea de casăție;

Că voința legiuitorului de a da acelaș caracter de urgență și judecării recursului rezultă neândoios din dispozițiunea care reduce termenul de recurs la 15 zile din ziua pronunțării fără nici o distincțiune între hotărârile date în lipsă și cele pronunțate contradictoriu;

Că judecata recursului în casățiune nu poate fi prelungită prin acordarea dreptului de opoziție, cu atât mai mult cu cât, în această materie, recursul este de drept suspensiv de executare fără nici o cauză;

Că, așa dar, cererea făcută de intimatul Gh. Mălureanu este întemeiată și opoziția de față urmează să fie declarată inadmisibilă;

Pentru aceste motive, Curtea, respinge ca inadmisibilă, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II

Audiența dela 11 Mai 1912

Președenția d-lui M. JULIAN președinte

Obștea Locuitorilor din C.-Lung, mahalaua Malu cu Obștea moșnenilor Cămpulungeni

Codul silvic. — Comisia pentru stabilirea drepturilor de proprietate a moșnenilor. — Pretențiuni ridicate de particulari, alții decât moșneni asupra averii obștei — Ne-competința acestei comisii speciale — (Art. 29 și urm. din noul cod silvic)

După art. 29 și următorii din noul cod silvic, comisiunea instituită pentru stabilirea dreptului de proprietate al moșnenilor sau răzeșilor are competența să constate existența cetelor de moșneni aflate în devălmășie, membrii care le compun, bunurile ce aceste cete stăpânesc, natura și întinderea lor aproximativă și proporțiunea drepturilor fie-cărui moșnean în averea devălmășă. De aci rezultă că aceste comisii nu pot judeca și rezolva pretențiunile ridicate de particulari, alții de cât moșnenii, cu privire la drepturile lor personale și exclusive asupra averii cetelor de moșneni *).

Deciziunea civilă 128/912. — Respins recursul făcut de Obștea locuitorilor din C.-Lung, mahalaua Malu, contra sentinței Trib. Mușcel No. 464/911, dată în proces cu Obștea moșnenilor Cămpulungeni.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier G. N. Raicoviceanu;

Pe d-nii avocați I. Hera și I. G. Saita, în desvoltarea motivelor de casare; și

Pe d-l avocat G. Angelescu, în combateri.

Deliberând.

Asupra motivului de casare:

I «Exces de putere, violarea dreptului de apărare și a principiilor stabilite de legea silvică, de oarece tribunalul nu a ținut seamă de actele prezentate de noi, cu care dovedeam că localitatea «Piscurile Ciocanului mare și mic», din mahalaua Malu, nu face parte indiviză din proprietățile obștei moșnenilor Cămpulungeni, nici nu ne-a admis să dovedim cu martori că noi am stăpânit exclusiv mai bine de 30 ani și pădurea după acea localitate nu numai livezile și grădinile cuprinse în întinderea ei, care deci este proprietatea noastră exclusivă, iar nu avere comună

II «Violarea art. 29 și 31 legea silvică și exces de putere. Noua lege silvică instituită o comisiune specială pentru a stabili proporțiunea sau cătimea drepturilor de proprietate existente ale moșnenilor în proprietățile indivize în momentul operațiunilor comisiei, iar nici decum a stabili însăși dreptul de proprietate cum greșit face atât comisiunea în primă instanță cât și tribunalul în apel, instituindu se în instanța de judecată de drept comun, căci legea silvică, fiind o lege specială instanțele prevăzute în această lege, nu pot depăși nici atribuțiunile, nici competența și nici dispozițiile ei.

*) Acest rezumat a fost publicat în No. 52,912, pag. 615.

«Tribunalul deși constată că din actele prezentate de apelanți, rezultă că au drepturi distincte de ale obștei Câmpulungeniilor, totuși prin prezumțiuni, ajunge la concluzia că și Obștea Câmpulungeniilor ar fi făcut acte de posesiune ca și cum în discuțiune ar fi fost o acțiune în revandicare, iar nu stabilirea proporțiunilor deja existente.

«Prin această comite și un exces de putere, depășind competența sa care în acest caz, fiind de ordine publică, se poate propune direct în casație».

Având în vedere deciziunea supusă recursului;

Considerând că după art. 29 și urm. din noua lege a codului silvic, comisiunea instituită pentru stabilirea dreptului de proprietate al moștenitorilor sau răzeșilor cu privire la pământ, păduri, goluri de munte, etc., are competența să constate existența ceteilor de moșneni aflați în devălmășie, membrii cari le compun, bunurile ce aceste cete stăpânesc, natura și întinderea lor aproximativă și proporțiunea drepturilor fie cărui moșnean în averea devălmășă; că de aci rezuță, că aceste comisiuni instituite în mod special pentru regularea și stabilirea drepturilor de proprietate ale ceteilor de moșneni, nu pot în adevăr judeca și rezolva pretențiunile ridicate de particulari, alții decât moșnenii, cu privire la drepturile lor personale și exclusive asupra averii ceteilor de moșneni, ele au însă căderea să stabilească existența unei cete de moșneni și persoanele cari o compun și în urmă proporția drepturilor fie cărui moșnean;

Considerând că, în specie, Tribunalul Muscel, judecând în apel, constată în fapt și deci în mod suveran, din actele prezentate înaintea sa și din aprecierea dovezilor făcute, că locuitorii din orașul Câmpulung, mahalaua Malu nu constituiesc obște deosebită de obștea moștenitorilor Câmpulungeni pentru a pretinde drepturi deosebite asupra pădurei aflată la localitatea numită «Piscurile ciocanului mare și mic»; că din contră, numiții locuitori fac și ei parte din obștea moștenitorilor Câmpulungeni, având drepturi în devălmășie cu ceilalți moșneni în proporțiunea arătată de comisiunea specială instituită în acest scop, și că zisa obște a moștenitorilor Câmpulungeni din care face parte și recurenții este proprietară asupra pădurei situată în acea localitate, iar nu numai aceștia în mod individual, afară de casa și conacurile cu toate livezile și grădiniile închise, în întinderea acelei localități care sunt proprietatea exclusivă a numiților locuitori;

Că în ce privește proba cu martori invocată de locuitorii din mahalaua Malu, pentru a dovedi că a dobândit prin prescripțiune proprietatea exclusivă a acelei păduri, Tribunalul motivează că din actele prezentate, și-a făcut convicțiunea că pădurea este averea devălmășă a obștei locuitorilor Câmpulungeni și așa se stăpânește și astăzi în consecință a respins cu întru proba cu martori;

Considerând că față de această constatare a instanței de fond că locuitorii din mahalaua Malu, recurenții de astăzi nu constituie o obște deosebită, ci fac parte din obștea moștenitorilor Câmpulungeni având drepturi comune, iar nu deosebite asupra pădurei în chestiune și întrucât această constatare a instanței este întemeiată pe titlurile prezentate înaintea sa și pe dovezile făcute, asupra cărora are un drept suveran de apreciere, recurenții nu se pot plânge că Tribunalul ar fi comis vre-un exces de putere sau că ar fi depășit competența ce le este dată prin lege și nici că ar fi violat dreptul de apărare, mai ales din moment ce motivează de ce găsește inutilă proba cu martori invocată de dânșii;

Că, de aceea, motivele de casare se găsesc neîntemeiate;

Pentru aceste motive, Curtea, respinge recursul, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II

Audiența de la 13 Iunie 1912

Președenția d-lui M. JULIAN, președinte

N. I. Cumpănașu cu Banca Agricolă

Privilegiul proprietarului asupra recoltei arendașului. — Neexistența privilegiului, în lipsă de un câștiu exigibil. — Transformarea recoltei prin punerea ei ca sâmantă în pământ. — Încetarea privilegiului. — Art. 1730 c. civil.

Declarația unei părți în instanță. — Consemnarea ei, fără îndeplinirea cerințelor art. 232 pr. civ. — Valabilitate, în caz când nu s'a făcut un interogator formal.

Banca agricolă — Cumpărare și procurare de forme agricole. — Capacitatea ei de a face asemenea operațiuni. — Art. 1 și 6 din legea Băncii agricole.

1. Privilegiul prevăzut de art. 1730 c. civil în favoarea proprietarului asupra recoltei arendașului încetează în cazul când recolta nu mai există, din cauză că a fost în urmă întrebuințată ca sâmantă și prin transformarea operată prin punerea ei în pământ, ea nu se mai află în starea în care se găsea în timpul când se putea exercita dreptul de privilegiu, așa că asupra recoltei rezultate urmează a se exercita un nou privilegiu.

2. În afară de mobilele cari servesc la exploatarea moșiei, precum vitele, instrumentele de cultură, etc., și de recolta anului curent, asupra căreia legea îi conferă un drept de urmărire, proprietarul nu are dreptul de retenție asupra recoltei anului precedent, decât dacă această recoltă nu a fost culesă și înstrăinată, ci înmagazinată pe moșia arendatorului.

3. Dacă în momentul vânzării recoltei de către arendaș, câștiul curent la acea dată era achitat proprietarului moșiei, acesta neavând atunci o creanță exigibilă garantată cu privilegiu în contra arendașului, este evident că dânsul n'ar fi putut exercita nici o acțiune contra acestuia și prin urmare nici un drept de privilegiu, pentru a se împotrivi la înstrăinarea recoltei, neputându-se admite că un arendaș să nu-și poată vinde recolta, destinată spre vânzare, atunci când nu dătoarește nimic proprietarului, ci numai din cauza celor ce ar putea datori în viitor.

4. Îndeplinirea formalității cerute de art. 232 pr. civ. se cere numai atunci când se face de către una din părțile litigante, o cerere de a se supune cealaltă parte la interogator, iar nu și în cazul când președintele dela sine pune o întrebare părții în interesul descoperirii adevărului,

în care caz este desul, conform art. 124 pr. civ., să treacă în întrebarea și răspunsul în procesul verbal al audienței.

5. Banca agricolă, conform art. 6 din legea sa organică, are dreptul să facă toate operațiunile financiare și de bancă în marginile prevăzute prin statutele sale, iar după art. 1 din statute, ea are dreptul să facă și operațiuni pe propriul său cont, financiare, de bancă sau operațiuni de avansuri pe mărfuri.

Scopul principal al acestei instituțiuni fiind de a servi trebuințele agriculturii (art. 1 din lege), cumpărarea și procurarea de semințe făcută agricultorilor este o operație permisă de legea și statutele Băncii agricole și prin urmare constituie o operațiune pentru care Banca are capacitatea necesară de a contracta.

Decizia 157/912. — Respings recursul făcut de N. I. Cumpănașu, contra deciziei Curței de Apel din Craiova s. I No. 111/911, dată în proces cu Banca Agricolă.

Cortea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier G. Buzdugan;

Pe d-nii avocați C. Nacu, P. P. Poni și V. Atanasovici, în desvoltarea motivelor de casare, declarând că renunță la motivul II); și

Pe d-l avocat M. Flechtenmacher în combateri.

Deliberând,

Asupra motivului I de casare:

I. «Exces de putere și omisiune esențială. Am susținut și dovedit Curței că scrisoarea de vânzare din 3 Octombrie, prin care Cizmărescu vinde grâul său către Banca Agricolă (grâu care-l oprise pentru sămânță) și scrisoarea de vânzare tot din 3 Octombrie 1909 prin care Banca Agricolă vinde înapoi lui Cizmărescu același grâu pentru sămânță sunt niște acte simulate făcute în scop de a eluda drepturile eventuale ale proprietarului Cumpănașu»;

Pentru susținerea și dovedirea celor de mai sus s-au ascultat martori și am prezentat acte, Curtea, însă nu discută nici unul din actele și dovezile noastre pentru stabilirea simulațiunii și nici chiar asupra simulațiunii invocate de noi nu se pronunță. Nu se pronunță nici asupra faptului că proprietarul Cumpănașu a furnizat și dânsul grâu pentru sămânță care s'a semănat, așa că nu toată recolta poate să facă obiectul privilegiului Băncii Agricole»;

Având în vedere deciziunea supusă recursului din care se constată că recurentul N. I. Cumpănașu în calitate de proprietar, arendează în anul 1909, moșia sa Gaia din județul Dolj lui I. Cizmărescu și în același timp îl subarendează acestuia o altă moșie situată în același hotar, ce la rândul său o avea luată în arendă de la Colonel Băltăceanu, că la 3 Octombrie același an 1909, arendașul Cizmărescu vinde Băncii Agricole, intimată de azi în recurs, 48 hectolitri grâu, pe care apoi în același zi îl cumpără dela Bancă pentru însemănțarea moșilor luate în arendă; că în Septembrie 1910, neachitându-se datoria Băncii în sumă de 816 lei

reprezentând valoarea grâului vândut pentru sămânță. Banca pune în executare contractul pentru vânzarea aceluia grâu și vânzându-se recolta rezultată din acea sămânță, prețul obținut de 5283 lei, se atribuie Băncii, prin tabloul de distribuțiune, ca privilegiată înaintea proprietarului Cumpănașu;

Că acesta făcând contestație înaintea Tribunalului Dolj secția comercială și de notariat, Tribunalul a respins contestația ca nesusținută; că făcându-se apel de către contestator, Curtea de apel din Craiova secția I, prin deciziunea atacată cu recurs a respins apelul ca neîntemeiat;

Având în vedere că înaintea Curței de apel recurentul a susținut că dânsul urma să fie trecut în tabloul de distribuțiune ca creditor privilegiat conform art. 1730 c. civ. pentru căștul ce i se datora de 1560 lei; că contractul de vânzare de grâu pentru sămânță intervenit între Bancă și arendașul Cizmărescu ar fi simulat, făcut în scopul de a prima privilegiul proprietarului pentru arendă și ca dovadă invoacă înaintea Curței faptul că grâul s'a găsit totdeauna în magazia arendașului; că actul de vânzare și revindere a aceluiași grâu s'au făcut în aceeași zi 3 Octombrie 1909 și în fine se referă pentru dovada simulațiunii la scrisorile armate între Bancă și arendaș și la alte acte și depuneri de martori;

Considerând că Curtea prin considerentele deciziei sale, înălțând obiecțiunea privitoare la simulațiunea actului de vânzare, ca nedovedită, motivând că din nimic nu rezultă că operațiunea de vânzare și revindere grâului ar fi fost făcută în vederea de a fraudă drepturile recurentului, pentru că la acea epocă 3 Oct. 1909 acesta nu avea să primească nimic de la arendaș, fiind achitată complet arenda pe anul 1909;

Că, desi Curtea nu zice anume că contractul nu este simulat însă prin faptul că constată și decide că vânzarea grâului nu a fost făcută în fraudă recurentului, prin aceasta implicit stabilește că vânzarea a fost reală, serioasă, iar nu simulată și deci se pronunță asupra simulațiunii;

Că, în ce privește partea a II-a a motivului de casare și anume că Curtea ar fi omis a se pronunța asupra faptului că recurentul a furnizat și dânsul grâu pentru sămânță, așa că nu toată recolta putea să facă obiectul privilegiului Băncii din deciziunea atacată, se constată că recurentul nu a invocat înaintea instanței de fond calitatea de procurator de sămânță, ci numai aceea de proprietar al moșiei;

Că dar, motivul I de casare, în ambele lui părți, este neîntemeiat și ca atare urmează a fi respins.

Asupra motivului II de casare:

II «Violare și greșită interpretare a art. 975 și 1731 din codul civil, Curtea constată că grâul pe care Banca pretinde că l'a cumpărat dela Cizmărescu în scrisoarea din 3 Octombrie 1909, nu a fost mișcat din magazia lui Cizmărescu și că chiar acest grâu s'a semănat pe moșie în afară de grâul furnizat de noi după sum am dovedit Asupra acestui grâu, cât și a întregii recolte, Cumpănașu avea nu numai un drept de privilegiu, dar și un drept de retenție potrivit art. 1730, al. I din codul civil, privilegiu care asigură plata arendeii pe anul curent și pe anii următori până la expirarea contractului, care era în speță autentic. Grâul acela oprit pentru sămânță este nu numai recolta grevată de privilegiu, dar și cea care servește la exploatarea mai departe a moșiei după cum spune art. 1731 din codul civil, deci nimic nu s'ar fi putut transporta după moșie fără consimțământul proprietarului, dacă vânzarea către Bancă ar fi fost serioasă. Proprietarul are și este în drept a reține tot ce se servește la exploatarea moșiei, pentru asigurarea arendeii ce i se datorește nu numai pe anul expirat dar și pe anul curgător și chiar pe anul viitor con-

form art. 173¹, al. I c. civ. Deci chiar admitând, cum zice Curtea că arenda fusese plătită pe anul trecut 1900, totuși nu încetase orice drept al proprietarului și astfel Curtea violează art. 173¹ din codul civil comitând și un exces de putere».

Considerând că din momentul ce instanța de fond găsește că vânzarea grâului a fost bună și valabilă iar nu frauduloasă, consecința este că grâul vândut a eșit din patrimoniul vânzătorului și prin urmare proprietarul nu și mai poate exercita dreptul său de privilegiu, consacrat prin art. 1730 c. civ., care privilegiu nu se poate exercita decât asupra averii arendașului;

Că acest privilegiu al proprietarului asupra grâului vândut de arendaș, este stins și din cauză că grâul vândut nu mai există din cauză că a fost în urmă întrebuințat ca sămânță și prin transformarea operată prin punerea lui în pământ el nu se mai află în starea în care se găsea în timpul când se putea exercita dreptul de privilegiu, așa că asupra recoltei rezultată urmează a se exercita un privilegiu nou;

Că, în afară de mobilele care servesc la exploatarea moșiei, precum: vitele, instrumentele de cultură, etc., și de recolta anului curent, asupra cărora legea îi conferă un drept de urmărire, proprietarul nu are dreptul de retenție asupra recoltei anului precedent, decât dacă această recoltă nu a fost culeasă și înstreinată ci îngamezinată pe moșia arendașului;

Considerând că, independent de cele ce preced soluțiunea Curței de apel se justifică în deosebi pe considerațiunea că, în momentul vânzării recoltei în chestiune, căștul cuvenit la acea dată fusese achitat cum constată Curtea — așa că, în această situațiune, proprietarul neavând atunci o creanță exigibilă garantată cu privilegiu, în contra arendașului, evident că dănsul n'ar fi putut exercita nici o acțiune în contra acestuia și prin urmare nici un drept de privilegiu pentru a se împotrivi la înstreinarea recoltei, la a cărei vânzare de altfel în aceste condițiuni, proprietarul, implicit, dar incontestabil a trebuit să consimtă la facerea contractului, neputându-se admite ca un arendaș să nu-și poată vinde recolta destinată spre vânzare, atunci când nu dătoarește nimic proprietarului, ci numai din cauza celor ce ar putea datori în viitor;

Că, prin urmare Curtea, nu a violat art. 1730 și nici comis vre-un exces de putere, când, în împrejurările de dănsa constatate a decis că privilegiul proprietarului încetase prin faptul vânzării grâului în chestiune, și deci, acest motiv de casare este de asemenea neîntemeiat;

Asupra motivului IV:

«Violența art. 124 și 232 pr. civ.».

«Curtea în decizia ce pronunță se întemeiază pe declarațiune făcută de Cumpănașu, că ar fi primit integral arenda pe 19 9, fără ca acea declarațiune care servește Curței ca punct pentru tranșarea litigiului în privirea lui Cumpănașu, să fi fost constatată în conformitate cu art. 124 și 232 pr. civ.».

«Procedând ast-fel, Curtea comite un exces de putere și violează art. 124 și 232 pr. civ. (Decizia Cas I No 262 din 12 Iunie 19 9, Bul. pag 742; Dec. Cas I No 318 din 16 Septembrie 1909, Bul. pag 926; Dec. Cas. I No. 426 din 19 Septembrie 1910. Decizia cas I No 516 din Octombrie 1911)».

Considerând că îndeplinirea formalității cerută de art. 232 pr. civ., se cere numai atunci când se face de către una din părțile litigante o cerere de a se supune cealaltă parte la interogatoriu, iar nu și în cazul când președintele de la sine pune o întrebare părții în interesul descoperirii adevărului; că în acest din urmă caz este destul, conform art. 124 din aceeași procedură să se treacă întrebarea și răspunsul în procesul-verbal al audienței ceiașe în specie s'a îndeplinit de Curtea de Apel;

Că, de aceea și acest motiv este neîntemeiat

Asupra motiv lui V de casare:

V. «Exces de putere și greșită interpretare și violarea art. 948 c. civ. combinat cu art. 6 din legea Băncei Agricole. Art. 6 din legea Băncei Agricole, arătând operațiunile ce Banca poate face, decât capacitatea ei juridică, orice convențiuni făcute în afară de această capacitate juridică sunt isbite de nulitate conform art. 948 codul civil.»

«Potrivit legei și statutelor, banca nu poate face altă operație decât să avanseze bani, adică să împrumute pe cineva care i-ar pune în gagi, produse agricole, nu va putea însă să cumpere și să vândă însăși mărfurile, căci a cumpăra și a vinde înseamnă a face comerț cu acele mărfuri, iar nu a face operații de bancă ori financiare cum spune legea. Această diferență rezultă din chiar textul legii. Banca neavând capacitatea de a cumpăra grâul dela Cismăneșcu, cumpărarea făcută în ziua de 3 Octombrie 1909 este nulă conf. art. 948 c. civ., după cum este nulă și vânzarea înapoi care derivă din ea. Curtea evită a se pronunța asupra acestui punct și crede că a face avans pe mărfuri este tot una cu a cumpăra mărfuri; judecând astfel, Curtea comite un exces de putere, dă o greșită interpretare și violează art. 6 din legea Băncei Agricole cât și art. 948 c. civ.»;

Considerând că conform art. 6 din legea Băncei Agricole, această Bancă are dreptul să facă toate operațiunile financiare și de bancă în marginele prevăzute prin statutele sale; că prin art. 1 din statute, banca are dreptul să facă operațiuni pe propriul său cont. financiar, de bancă sau operațiuni de avansuri pe mărfuri; că scopul principal al acestei instituțiuni fiind a servi trebuințele agriculturii (art. 1 din lege) cumpărarea și procurarea de semințe făcută agricultorilor este o operațiune permisă de lege și statutele Băncei Agricole și prin urmare constituia o operațiune pentru care banca avea capacitatea necesară de a contracta;

Că, de aceea, și acest ultim motiv de casare este de asemenea neîntemeiat;

Având în vedere că în ceia ce privește motivul II¹, partea a declarat că nu-l mai susține.

Pentru aceste motive, Curtea, respinge recursul, etc

TRIBUNALUL JUDEȚULUI PRAHOVA S. I

Audiența dela 9 Octombrie 1912

Președinția d-lui PETRE PATRICIU, prim-președinte

Sentința comercială No. 44

Maior I. Dumitrescu și Maior Dancov cu P. Demetriade

Protest. — Condițiunile esențiale ce el trebuie să cuprindă. — Lipsa uneia din aceste două condițiuni — Nulitatea protestului și a acțiunei cambiale. (Art. 327, 328 și 331 c. com.)

Din combinațiunea art. 327 al. 3 partea ultimă, 328 al. 3 și 331 c. com. rezultă că între condițiunile esențiale ce trebuie să cuprindă protestul, este și aceia de a se arăta cercetările ce a făcut portărelul pentru a găsi pe persoana în contra căreia se dresază protestul în caz când dănsa nu și are domiciliu nici reședință în localitate în care a declarat că are a face plată și a o soma pentru achitarea poliței sau a rădăca imposibilitatea de a-i fi făcut o asemenea somație în caz când nu a putut-o găsi și aceste cerințe ale legii fiind condițiuni esențiale pentru existența actului de protest, neîndeplinirea lor atrage nulitatea protestului, care nu poate fi înlocuit prin nici un alt act,

iar polița își pierde calitatea sa p'ezându-se și acțiunea cambială.

Prin urmare, dacă actul de protest nu conține nici o mențiune de cercetarea ce s'ar fi făcut de portărel pentru a găsi pe emitent, și nu indică nimic relativ la somația ce trebuia să facă, actul de protest e lipsit de condițiunile sale esențiale și deci acțiunea cambială e inadmisibilă.

Tribunalul,

Asupra apelului făcut de Maior I. D-trescu și Maior P. Dancov în contra cărții de judecată comercială cu No. 1527/911 a judecătoriei ocolului II urban Ploști;

Având în vedere susținerile părților și actele invocate;

Având în vedere că în discuție este acțiunea comercială pornită dela prima instanță de intimatul P. Demetriade cu petițiunea înregistrată la No. 14596/911 în contra colonelului Cocorăscu, ca emitent și a apelaților mai sus menționați ca giranți, p-ntru a fi obligăți în mod solidar la plata sumei de lei două mii cinci zeci datorită în virtutea cambiei cu data 15 Mai 1911 și cu scadența la 15 Noembrie aceiaș an, cambie semnată de Colonelul Cocorăscu în ordinul apelaților, transmisă de aceștia prin gir lui Haralambie Rucărescu iar de acesta intimatului P. Demetriade și protestată pentru neplată la corpul portăreilor tribunalului Prahova în ziua de 16 Noembrie 1911;

Având în vedere că judele de ocol prin cartea de judecată apelată a admis în total această acțiune și a obligat pe apelanți solidar cu Colonelul Cocorăscu să plătească intimatului P. Demetriade suma menționată cu procepte legale dela scadența cambiei, plus cinci zeci lei cheltuieli de judecată;

Având în vedere că înaintea tribunalului apelanții au opus acțiunei intimatului următorul mijloc de apărare formulat prin motivul de apel deus la dosar și anume: că protestul neindicând cercetările ce s'au făcut de agentul care a instrumentat pentru a găsi pe persoana în contra căruia se dresa și căruia trebuia să-i adreseze somația pentru achitarea poliței sau să arate imposibilitatea de a fi făcut o asemenea somațiune în cazul când nu a putut-o găsi, este făcut cu încălcarea dispozițiunilor art 327 al 3, 328 și 331 c. comercial, și în consecință acțiunea cambială în contra apelaților este pierdută;

Considerând că, într'adevăr în fapt se constată din procesul-verbal de protest dresat de portărelel I. Meilezeanu de pe lângă acest tribunal că în ziua de 16 Noembrie 1911, numitul agent transportându-se după cererea creditorului P. Demetriade, la domiciliul girantului Maior I. Dumitrescu, din Ploști, strada Tudor Vladimirescu No. 16, a declarat protestată cambia fără să arate în același timp dacă a făcut vre-o cercetare în orașul Ploști, loc arătat în cambie pentru plată, spre a găsi pe emitentul Colonel Cocorăscu, debitorul principal, și fără să arate că i-a adresat acestuia vre-o somațiune pentru plată sau să arate imposibilitatea în care s'a găsit de a-i face o atare somațiune;

Considerând că din combinațiunile art 327 al 3 partea ultimă, 323 al. 3 și 331 c. com., reiese că între condițiunile esențiale ce trebuie să copindă protestul este și aceea de a se arăta cercetările ce a făcut portărelel pentru a găsi pe persoana în contra căruia se dresază protestul în caz când dănsul nu-și are domiciliul nici în orașul în localitatea în care a declarat că are a face plata cum este cazul în speță, și a o soma pentru achitarea poliței, sau a arăta imposibilitatea de a-i făcut o asemenea somațiune în caz când nu a putut-o găsi;

Considerând că aceste cerințe ale legii fiind condițiuni esențiale pentru existența actului de protest, neîndeplinirea lor atrage nulitatea protestului, care nu poate fi înlocuit prin nici un alt act, iar polița pro-

testată în condițiunile legii își pierde calitatea sa de poliță și în consecință se pierde și acțiunea cambială. (Cas II, No. 3/2/919);

Considerând că, în speță, actul de protest neconținând nici o mențiune de cercetarea ce s'ar fi făcut de portărel pentru a găsi pe emitentul Colonel Cocorăscu în contra căruia urma să se dresaze protestul și neindicând nimic cu privire la somațiunea ce trebuia făcută a'estaia sau să arate că i a fost imposibil să facă o asemenea somațiune din pricină că nu l-a putut găsi actul de protest e lipsit de condițiunile sale esențiale și în consecință acțiunea cambială în contra apelaților urmează a fi respinsă admitându-li-se apelul;

Pentru aceste motive, cari s'au redactat de d-l judecător Gânțoiu, Trib., admite etc

(ss) P. Patriciu; Al Gânțoiu

Grefier. (s) Gavril sca.

TRIBUNALUL ILFOV SECȚIA III C. C.

Audiența dela 30 Noembrie 1912

Președenția d-lui B. CANTARIEF judecător

Sentința No 861

G. Dumitru cu Scarlat Corbeanu

Embatic. Legea din 1896 asupra embaticurilor. — Contracte de închiriere pe termen de 20 ani intervenit între Casa Ghica și particulari pentru terenuri după moșia Colentina. — Caracterul juridic al acestor contracte. — Embaticuri care în 1896 se găsea pe moșia Colentina, dar care nu răscompărase terenul. — Dacă poate fi expulzat de pe moșie. (Art. 1415 c. civil)

Legea din 1896 privitoare la embaticuri, stabilește caracterul juridic al actelor intervenite între Epitropia așezămintelor Ghica și particulari ce dețin terenuri dela acea epitropie, considerând pe toți cei ce dețineau terenuri din moșia Colentina ca embaticari, împunând în același timp Epitropiei de a acorda deținătorilor acestor terenuri răscompărarea într'un termen fixat și considerând ca valabile răscompărările efectuate până atunci.

Prin urmare, această lege specială din 1896, stabilește că contractele ce intervin între Epitropie și particulari, sunt contracte de embatic, iar nu de închiriere, și interzice locmai în scopul de a face să se respecte existența unor drepturi ce în conformitate cu art. 1415 c. civil, nu se mai puteau înființa.

Din momentul ce nu este contestat că în momentul intervenirii legii din 1896, o persoană se găsea embaticar pe moșia Colentina și nu răscompărase încă terenul ce deținea, el era în termen a face răscompărarea așa cum prevede legea din 1896, și deci, în așa împrejurări, acea persoană nu putea fi expulzată din terenul ce deținea în acea calitate.

S'au ascultat din partea apelanților G. Dumitru d-nii avocați P. Popescu și Marin Alexandrescu, iar din partea intimatului d-l avocat Anghel Athanasie.

Tribunalul,

Asupra apelului făcut de Gh. Dumitru în contra cărții de judecată No. 1 59 din 13 Iunie 1911, pronunțată de Jad. Ocol. II București;

Având în vedere susținerile părților orale și înscrise prin concluziunile puse la dosar;

Având în vedere că prin cartea de judecată susmenționată judecătorul de ocol, în lipsa apelanților de azi, a admis acțiunea intentată de Scarlat Corbeanu, în calitate de cezionar al Epitropiei așezămintelor Ghica, și a obligat pe apellant să plătească reclamantului Scarlat Corbeanu suma de 30 lei, chiria locului ce ocupă pe moșia Colentina, cu procente legale până la achitare și să evacueze locul pentru care i s'a cerut

chiria și care e situat pe moșia Colentina, Str. Maica Domnului. No. 2, colț cu Str. Sf. Nicolae;

Având în vedere că din actele aflate în dosar și cele depuse de părți se stabilește, în fapt, că în anul 1888 între d-l Scarlat Ghica, episcopul așezămintelor Ghica, și arendașii Dumitrache Stănescu și V. Tănăsescu a intervenit un contract de arendare pentru un teren din moșia Colentina pe termen de 20 ani și prin care aceștia aveau dreptul să clădească sau să subînchiriază la alții pentru a clădi etc.; că în timpul locațiunii, arendașii Tănăsescu și Stănescu în virtutea contractului ce aveau cu Al Ghica arendează la un număr mare de locuitori diferite porțiuni de terenuri pentru a-și clădi case, etc. pe termen de 20 de ani, cu obligațiunea din partea subarendatorilor de a plăti câte 2 lei de fiecare stăngan de față, pe an, iar între aceste persoane se găsește și apelantul Mai târziu Al Scarlat Ghica care și obține rezilierea contractului ce avea cu Stănescu și Tănăsescu, însă fiindcă subarendările numeroase trebuind să urmeze aceiași soartă ca și contractul prim de arendare și fiindcă se făcuse de aceștia clădiri pe locurile subarendate, se fac întinse publicațiuni și chiar prin Monitorul Oficial de către episcopul Al Ghica; că deși contractul de arendare cu Tănăsescu și Stănescu s'a reziliat de instanțele judecătorești, totuși se recunoște de bune și valide toate subarendările făcute de aceștia pe termen de 20 ani, în aceleași condițiuni de plată și că după expirarea termenului de mai sus, continuă a merge tot cu aceiași chirie fără a mai fi străgăniți, rămânând ca plata după expirarea termenului de 20 ani să se facă în mâinele d-lui Gh. I. Ralet, delegatul d-lui Al Ghica. Dela rezilierea contractului dintre Al. S. Ghica și Stănescu și anume dela data publicării prin "Monitorul Oficial" și prin publicațiuni afișate, toți foștii subarendăși, dintre care făcea parte și apelantul de azi, devin chiriași direcți ai Episcopiei așezămintelor Ghica, fără ca să le fi fixat un termen însă cu aceleași drepturi și obligațiuni ce le luase față de Stănescu și Tănăsescu, adică de a clădi pe teren, de a vinde, de a da de zestre aceste clădiri, etc., în schimbul chiriei convenite, care este considerată de însăși administrația așezămintelor după cum se vede din chitanțe ca plată pentru embatric. Cum în acest timp au intervenit între locuitori, arendași și Epitropie, răscumpărări de veci pentru aceste terenuri arendate, considerați fiind de Epitropie ca embatrici, intervine în anul 1896 o lege specială în scopul pe de o parte a consolida proprietatea în mâinile celor ce au fost embatrici și au răscumpărat, înțelegându-se prin aceștia acei chiriași de lungă durată care și-au răscumpărat înainte de lege pământurile arendate și de a permite răscumpărarea la cei care până în momentul legii nu au răscumpărat;

Dintre aceștia din urmă face parte și apelantul care stăpânește o porțiune de teren din moșia Colentina a Așezământului Ghica cezonată intimatului Sc. Corbeanu, care face acțiune înaintea Judecătoriei de Ocol ca apelantul să fie evacuat din teren, dându-se în lipsa lui cartea de judecată No 1 59, prin care părătul, azi apelant, e obligat la plata sumei de 3 lei chirie și evacuarea terenului. Asupra acestei cărți de judecată se face apelul de față, de părăt;

Având în vedere că apelantul a susținut prin concluziile scrise că banii ce a plătit la Casa Ghica nu au fost considerați ca o plată de chirie ci ca o plată de embatric; că nu recunoaște contractul verbal depus de reclamant, că dânsul stăpânește în baza recunoașterii făcute de Episcopul Al Sc Ghica prin publicațiunile întinse făcute la 1893, că a plătit exact la termen toate ratele pentru embatric și a făcut răscumpărarea depunând conform legii speciale banii la Casa de depuneri și consemnațiuni și rămânând ca Casa Ghica să i dea actul de răscumpărare, și a cerut admiterea apelului, respingerea acțiunii cu cheltuieli. — Reclamantul a susținut că a chemat în judecată pe apelantul de azi, spre a evacua imobilul arătat în

acțiune pentru că contractul a expirat la 1909 și dânsul nu a reînnoit contractul: primul contract nu poate fi considerat ca o constituire de embatric, căci la 1889, data intervenirii contractului, nu mai era permis înființarea de embatric, și cei cari au făcut contractul și au dat loc părătului de azi, nu aveau alte drepturi decât un drept personal, rezultat din contractul de arendare, care de altfel a fost reziliat tocmai pentru a-și aroga alte drepturi decât cele din contract și nici d-l Al Sc Ghica nu putea face asemenea contracte, căci aveau nu era a sa, ci a B'erei Colentina. — Că e adevărat că legea dela 1896 a dat dreptul de răscumpărare, însă cum apelantul nu a răscumpărat în termenul de 20 ani cât avea contract, azi nu mai poate face răscumpărarea și nici a mai beneficia de legea dela 1896;

Considerând că față cu actele din dosar și susținerile părților, chestiunea ce rămâne în rezolvarea Tribunalului, este de a se ști care este caracterul juridic al actelor intervenite între Epitropia așezămintelor și apelantul, dacă prin acest contract se stabilea numai un drept personal și acesta pe o durată de 20 ani, sau contractul în virtutea convențiunilor dintre părți și pe baza legii din 1896 conferă nu numai drepturi personale, ci stabilește între părți drepturi și obligațiuni asemănătoare unui contract de embatric;

Considerând că în adevăr, legiuitorul român prin art 1415 c. c. prohibește înființarea de embatrici;

Considerând că în adevăr, contractul intervenit între Așezământul Ghica și foștii arendași Stănescu și Tănăsescu are caracterul unui contract de închiriere pe termen de 20 ani și că, prin urmare, tot așa trebuia considerat și contractul intervenit între apelanți și foști arendași;

Considerând, însă că după desființarea contractului de arendare din așezământul Ghica și arendașii Stănescu și Tănăsescu în urma afișărilor și publicațiunilor din "Monitorul Oficial", după care locuitorii subarendăși ai zisilor arendași aveau să urmeze chiar după expirarea contractului cu aceștia, fără a fi supărați, în aceleași condițiuni de plată care urma să se facă așezământului un nou contract încheindu-se între locuitori și Așezământ, din împrejurarea că prin această nouă convențiune nu se punea un termen esențial într'un contract de închiriere, că locuitorii aveau dreptul să clădească pe terenurile arendate, să le înstreineze și să le dea de zestre, din faptul că parte din locuitori își răscumpărau aceste terenuri, pe care clădiseră, prin o plată convenită, convențiunea și caracterul unui contract de embatric, după cum însăși părțile îl înțeleg, denumindu-l ca atare în recipiele de plată liberate de așezământ apelantului, unde se arată că se face plată pentru embatric;

Considerând că dacă toate împrejurările de mai sus nu ar fi suficiente ca să stabilească caracterul juridic al convențiunii intervenite între apelant și Așezământul Ghica, legea din 1896 lămurește pe deplin chestiunea, considerând pe toți cei cari obțineau terenuri din moșia Colentina ca embatrici, impunând Epitropiei de a acorda deținătorilor acestor terenuri răscumpărarea într'un termen fixat, și considerând ca valabile răscumpărările efectuate până atunci;

Că, așa fiind, această lege specială din 1896 intervenită, după cum rezultă din dezbaterile parlamentare ce au avut loc, în doindul scop: primul, de a consolida proprietatea în mâinile celor ce au răscumpărat, precum și a permite răscumpărarea la cei ce până azi n'au răscumpărat; iar al doilea scop, de a împiedica înstrăinările pentru viitor. Pentru a face să se respecte voința lui Vodă Ghica, stabilește că contractul intervenit între părți este embatric, și intervine tocmai în scopul de a face să se respecte existența unor drepturi ce în conformitate cu art 1415 C. civ. nu se mai putea înființa;

Considerând dar, că în asemenea împrejurări, nu se mai poate susține că contractul pe baza căruia apelantul deține terenul în litigiu, nu e contract de embatric,

că atât părțile, cât și legiuitorul din 1896 îl consideră ca atare;

Considerând că, este necontestat de părți că apelantul în momentul intervenirii legii speciale din 1896 făcea parte dintre acei locuitorici contractanți cu Epitropia, care încă nu răscumpăraseră terenurile ce le dețineau;

Considerând că se face dovadă cu recipisele aflate la dosar că a plătit la zi darea de embatic și că a depus și prețul răscumpărării așa cum prevede legea din 1896;

Considerând că termenul de răscumpărare nu este de 23 Aprilie 1909, după cum se susține de intimat, dată la care expiră contractul dintre apelant și foștii arendași Tănăsescu și Stănescu, de unde ar urma că apelantul nu mai este în termen de a răscumpăra după acest termen, căci s'a stabilit că din voința părților un nou contract a intervenit între ele asemenea unui contract de embatic și caracterizat de legiuitorul din 1896 ca atare, după care apelantul chiar după expirarea termenului de 23 Aprilie 1909 urma să dețină terenul sub condițiunea plății de embatic;

Că, așa fiind, în conformitate cu textul precis al legii, apelantul fiind deținător al terenului în momentul aplicării legii din 1896, se află în termen de a face răscumpărarea, iar acțiunea de față nu poate avea altă cauză decât aceea distată de interesul ce concesionarul Epitropiei are de a concede acest teren altor persoane cu preț mai mare, dat fiind ridicarea valutei terenurilor;

Considerând că, față cu cele discutate și față cu faptele constatate și recunoscute de părți, rămâne stabilit că apelantul plătindu-și la zi darea la care s'a obligat prin contractul de embatic și depunând în mod legal prețul răscumpărării, astfel cum se arată în legea specială a Așezămintelor Ghica din 1896, nu poate fi expulzat din terenul ce deține și că prin urmare, apelul urmează a fi admis, respingându-se acțiunea ca nefondată;

Pentru aceste motive, Tribunalul admite, etc.

(ss) B Cantargieff, G. Popp-Șerbănescu

Grefier, (s) B. Niculescu

REZUMATELE JURISPRUDENTEI INALTEI NOASTRE CURTI DE CASATIE ¹⁾

CASAȚIE S. I

Recurentul Ion Mîrîc și s. a., prin d-l avocat Diaconescu.
Intimatul Tănase Toader prin d-l avocat Jean Redler.

Prescripțiune de zece ani. — Succesiune. — Just titlu, care unit cu buna credință, poate conduce la prescripțiune. — Erede. — Condițiuni cerute pentru a-l putea conduce la prescripțiune de zece ani. — Proba cu martori, pentru dovedirea prescripției de zece ani. — Respingerea ei. — Exces de putere.

1. a) Succesiunea fiind enumerată printre diferitele moduri de a dobândi proprietatea, constituie prin ea însăși un just titlu care unit cu buna credință, conduce la prescripțiunea de zece ani.

b) Dacă, în cazul unui autor comun tuturor eredităților, o prescripțiune întemeiată pe justul titlu de erede, nu poate fi invocată contra altui coerede din cauză că posesiunea nu are un caracter exclusiv cum trebuie să fie posesiunea care servă de bază unei prescripții, atunci însă când un erede găsește în succesiunea autorului său imediat, un imobil care a aparținut succesiunii unui autor mai depărtat, acest erede poate să înceapă în persoana sa o posesiune nouă distinctă de a autorului său care unită cu buna credință și cu titlu care rezultă din contestația sa de erede, să-l poată conduce la prescripțiune.

Prin urmare, numai prin exces de putere și cu violarea regulilor de mai sus tribunalul respinge ca neadmisibilă proba cu martori cerută pentru dovedirea prescripțiunii de zece ani. (Cas. s. I, decizia No. 154 din 22 Februarie 1913, prin care se casează sentința Trib. Dâmbovița, No. 504/911).

¹⁾ Deciziile ale căror spețe sunt însemnate cu steluță * prezentând o importanță juridică deosebită, vor fi publicate în extenso în numerele viitoare.

Recurentul D. I. Dobriceanu prin d-l avocat I. Dumitriu.
Intimata Efimia L. Massim Lens prin d-l avocat I. Saita.

Obligațiune de a nu face. — Transformarea ei în daune în caz de neexecutare. — Custode. — Cazurile când el poate fi numit. — Proces de daune. — Dacă e admisă numirea unui custode. — Ordonanță prezidențială. — Dreptul tribunalelor de a examina pe calea prescristă de art. 66 bis pr. civ., convenția părților și natura drepturilor lor. — Art. 1075 c. civ.

2. a) După art. 1075 c. civ., ori-ce obligațiune de a nu face, nefiind primitoare de o executare directă, se transformă în daune contra debitorului în caz de neexecutare.

b) Ori de câte ori nu este în discuțiune proprietatea sau posesiunea unui lucru, ci numai un drept de creanță, nu este admisibilă cererea de a se numi un custode până la terminarea procesului de daune.

c) Tribunalele sunt în drept ca pe calea prescristă de art. 66 bis pr. civ. să examineze convențiunea părților și să determine natura drepturilor lor, într-un cât aceste constatări sunt necesare pentru a vedea, dacă, cererea ce i se face intră sau nu în cazurile de aplicațiune ale art. 66 bis. (Cas. s. I decizia No. 173 din 26 Februarie 1913, prin care se respinge recursul făcut contra sentinței Trib. Dâmbovița No. 66/913).

CASAȚIE S. II

Recurentul Maier sin Faibis prin d-l avocat E. Oeconomu.
Intimata Malca Finkelstein, lipsă.

Divorț. — Incredințarea copiilor chiar sotului vinovat, după cererea familiei, dacă e spre binele lor. — Chestie de fapt. — Dacă prin familie se poate înțelege și părinții copilului. — Art. 282 c. civil.

1. După art. 282 c. civil, copii se incredințează sotului care a dobândit despărțenia, afară numai când

tribunalul, după cererea familiei sau a ministerului public va regula, spre binele copiilor, ca toți sau parte să fie încredințați soțului în contra căruia s'a pronunțat divorțul sau unei a treia persoane.

Prin cuvintele «după cererea familiei» nu se poate înțelege că numai rudele, și chiar depărtate de ar fi, ar avea dreptul de a face o asemenea cerere, iar părinții înșiși, cei mai interesați de soarta copiilor nu ar avea acest drept; interpretarea logică nu poate fi decât că rudele, când excepțional părinții ar fi indiferenți sau nedemni, pot chiar ele și chiar ministerul public să ceară măsuri în interesul superior al copiilor. (Cas. II, decizia civilă No. 24 din 25 Ianuarie 1913 prin care s'a respins recursul făcut contra deciziei C. Apel Iași S. II No. 75/1912).

Recurentul Pericle Papastelatos, prin d-l avocat V. Alexandrescu-Rășani.

* **Drept electoral. — Naționalitate. — Convenția de la Paris. — Strein de rit creștin stabilit în țară. — Intențiunea lui de a rămâne supus strein. — Nedobândirea calității de român.**

2. Dacă după art. 46 al convenției dela Paris din 1858, moldovenii și valachii de «ori-ce rit creștin» se puteau bucura deopotrivă de drepturile politice, prin aceasta nu se conferea străinilor de rit creștin *ipso jure* și contra voinței lor naționalitatea română, cise dădea în facultatea tuturor creștinilor născuți ori stabiliți în principate, fără spirit de reîntoarcere, ca să poată profita de binefacerile Convenției, ceia ce implica o opțiune benevolă pentru naționalitatea română, iar nici de cum o impunere de naționalitate.

Prin urmare, acei cari la 1858 se bucurau de o protecție străină și cari au înțeles mai târziu să rămână sub o astfel de protecție, nu pot invoca beneficiul Convenției de la Paris, după cum nici lor nu li s'ar putea opune efectele acelei Convenții.

Când dar se constată că un gree de origină, a fost întotdeauna supus gree, el nu poate invoca drepturile politice în virtutea Convenției dela Paris. (Cas. s. II, decizia electorală 10 din 20 Februarie 1913, prin care s'a respins recursul făcut contra deciziei electorale a Curții de apel Buc. s. III, No. 41/1912).

NOTA. — Vezi și Cas. s. II, decizia 39 din 26 Februarie 1913.

R. B.

CASAȚIE S. III

*Recurentul Virgil Pleșoianu prin d-l avocat Petrovici.
Intimata Primăria Capitalei prin d-l avocat Bozianu.*

Contencios administrativ. — Cerere de autorizare de clădire. — Termenul de două luni în care primarul o poate rezolva. — Recurs făcut înainte de expirarea celor două luni. — Respingera lui ca prematur. — Art. 54 legea

organiz. com. urbane și art. 39 l. Curții de casație din 1912.

1. După art. 54 din legea pentru organizarea com. nelor urbane, primarul este ținut să se pronunțe în termen de două luni de la data cererii ce a primit, când este vorba de o autorizare pentru construcțiuni.

Acest articol cuprinzând o dispoziție specială pentru cererile de autorizare de clădiri, pentru rezolvarea cărora acordă primarului un termen de două luni, această dispoziție specială nu a fost abrogată prin art. 39 din legea Curții de casație din 1912, care prevede în mod general un termen de 30 de zile de la înregistrarea cererii către autoritatea administrativă, după expirarea căruia curge termenul de recurs de 30 zile.

Prin urmare este prematur recursul făcut direct la secția a treia a Curții de casație, contra refuzului de a rezolva o asemenea cerere, mai înainte de expirarea celor două luni dela înregistrarea la primărie a cererii pentru autorizare de clădire. (Cas. s. III, decizia No. 67 din 4 Februarie 1913, prin care s'a respins ca prematur recursul făcut contra refuzului Primăriei Capitalei de a da recurentului autorizația pentru construcție).

NOTA. — În acelaș sens a se vedea și decizia Cas. III, No. 530 din 14 Decembrie 1912, al cărei sumar s'a publicat în *Curierul Judiciar* No. 14/1913.

R. B.

*Recurenții Frații A. I. Roller prin d-l avocat I. Marinescu
Intimatul Ministerul de fin. prin d-l avocat C. Marinescu.*

Legea marcatului obiectelor din metale prețioase. — Contravențiune. — Constatare. — Proces-verbal aprobat de Ministerul de finanțe. — Combaterea lui prin orice probe. — Neaplicarea condițiunilor cerute de legea vămilor pentru dresarea proceselor-verbale. — Art. 22 și 25 al. 2 din legea marcatului și art. 193 l. vămilor.

3. Deși legea marcatului obiectelor fabricate din metale prețioase se referă prin art. 22 la unele din dispozițiunile legii vămilor și anume la art. 193 în ce privește pedeapsa de aplicat contravențiunilor, totuși relativ la condițiunile ce trebuie să îndeplinească procesele verbale care constată contravențiunile, ea nu se referă la legea vămilor, de unde rezultă că principiile dela contravențiunile din legea vămilor sunt cu totul altele decât acelea pe care legiuitorul le-a avut în vedere la legea marcatului, care în aceasta privință se îndeplinează prin ea însăși, putându-se combate procesul verbal de constatare prin proba contrarie. (Cas. s. III, decizia No. 143 din 5 Martie 1913, prin care s'a respins recursul făcut contra sentinței Trib. Ilfov, s. III, No. 629 910).

Ecouri dela examenele de drept

XVI

— Cum se începea procesele în *legis actis per sacramentum*?

— Dacă lucrul era mișcător, era adus înaintea pretorului iar dacă nu era mișcător, reclamantul trebuia să facă dovada, că era proprietar!